

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tad-9 ta' Dicembru, 2005

Citazzjoni Numru. 335/2003

John Saliba

Versus

Air Malta p.l.c.

Din hija kawża dwar kuntratt ta' impjieg. L-attur qiegħed ifittex għal żjieda fil-paga u għal *bonus* li ma ngħatawlux. Iċ-ċitazzjoni tgħid illi b'ittra tad-19 ta' Dicembru 1995 li biha l-attur inħatar *group head – marketing & P.R.*, is-soċjetà konvenuta ntrabtet illi lill-attur tħallsu *performance bonus* sa elfejn lira (Lm2,000) fis-sena “*subject to the satisfactory performance of your duties and the attainment of departmental targets*”. Għas-sena 1995 l-attur tħallas *bonus* ta' elf u ħames mitt lira (Lm1,500) iżda bejn l-1996 u l-2002 il-konvenuta ma tħallsix dan il-*performance bonus*.

Ma' l-istess ittra kienet mehmuża skeda msejġha *Group Head – Schedule of Standard Terms and Conditions* li bis-saħħa tagħha l-konvenuta ntrabtet illi tirrevedi s-salarju ta'

L-attur kull sentejn “*in the light of your performance, company situation and other related considerations*”. Revizjonijiet fis-salarju ta' l-attur saret biss b'ittra tas-27 ta' Lulju 1999, nofs b'seħħ mill-1 ta' Jannar 1999 u nofs ieħor b'seħħ minn Jannar ta' l-2000.

L-attur għalhekk qiegħed jitlob illi l-qorti:

1. tgħid illi s-soċjetà konvenuta għandha tagħtih *performance bonus* u għandha tagħmel revizjoni tas-salarju tiegħu kif imfisser fuq;
2. tillikwida l-ammont li għandu jieħu l-attur b'dawk it-titoli; u
3. tikkundanna lill-konvenuta tħallas is-somma hekk likwidata, flimkien ma' l-imgħaxijiet u l-ispejjeż, fosthom dawk ta' l-ittra ufficjali tas-6 ta' Jannar 2003.

Is-soċjetà konvenuta ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. is-soċjetà konvenuta ma tistax tigi dikjarata debitoriċi f'somma mhix likwidata;
2. jekk jitħallasx jew le *performance bonus* huwa mħolli għad-diskrezzjoni maniġerjali tal-konvenuta, kif juri l-kliem tal-kuntratt ta' l-impjeg;
3. l-istess igħodd għar-revizjoni tas-salarju;
4. il-qorti tista' tagħmel stħarriġ dwar id-diskrezzjoni maniġerjali biss jekk min jinqeda b'dik id-diskrezzjoni jkun qies elementi li ma humiex xierqa jew jekk ir-riżultat ikun manifestament ħażin.

Din il-kawża nstemgħet flimkien ma' żewġ kawżi oħra fl-ismijiet **Francis Camilleri versus Air Malta p.l.c.** (ċitazzjoni numru 336/2003) u **Wilfred Borg versus Air Malta p.l.c.** (ċitazzjoni numru 334/2003), u t-tliet kawżi nqatgħu flimkien illum.

Il-fatti li wasslu għal din il-kawża ġraw hekk:

L-attur kien impjegat mas-soċjetà konvenuta b'seħħ mill-11 ta' Diċembru 1995. Il-kondizzjonijiet ta' l-impjeg tiegħu huma mfissra f'ittra mibgħuta lilu fid-19 ta' Diċembru 1995. Fost ħwejjeġ oħra, l-ittra tgħid hekk:

The all inclusive salary attached to this post is Lm10,215 *per annum*, exclusive of the statutory half yearly bonuses as may be determined from time to time. ... ..

Subject to the satisfactory performance of your duties and the attainment of departmental targets, you will qualify for a maximum additional bonus of Lm2,000 *per annum*.

Ma' l-ittra hemm ukoll skeda li, dwar is-salarju, tgħid hekk:

2. SALARY – Lm10,215

The Company shall undertake a review of the above quoted basic salary, on a biennial basis, with effect from January 1996 in the light of your performance, company situation and other related considerations.

Is-salarju ta' l-attur kien ġie rivedut sal-2000.

B'ittra tal-21 ta' Marzu 2003 is-soċjetà konvenuta offriet lill-attur kondizzjonijiet ġodda ta' l-impjeg, fosthom żjidiet fis-salarju. L-attur wieġeb fis-27 ta' Marzu 2003 u għamel kontro-proposti. Il-konvenuta, b'ittra tas-7 t'April 2003, wieġbet illi l-attur kellu jew jaċċetta l-proposti magħmula minnha bla tibdil, jew jibqa' bil-kondizzjonijiet li kellu qabel. L-attur għażel li jibqa' bil-kuntratt li kellu qabel, iżda l-konvenuta, minjedha, xorta ħallsitu żjidiet għas-snin 2001, 2002 u 2003.

L-attur għalhekk fetaħ din il-kawża biex jitlob il-likwidazzjoni u l-ħlas taż-żjediet li kien imisshom ingħatawlu fis-salarju u l-ħlas tal-*bonus*.

Nibdew billi nqisu t-talba għall-ħlas ta' *bonus*.

Is-soċjetà konvenuta, fl-eċċezzjonijiet u fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħha, tgħid illi l-ħlas tal-*bonus* kien imħolli għad-diskrezzjoni tagħha, tant illi setgħet, kieku riedet, għalqet ħalq l-attur billi tħallsu *bonus* ta' għaxar liri biss. Qalet ukoll illi l-metodu biex titkejjel il-prestazzjoni ta' l-attur, biex jitħallas *bonus* marbut ma' dik il-prestazzjoni, kien meqjus, mill-bord tad-diretturi "bħala peżanti u diffiċli biex jingħata effett" u għalhekk kienet offriet illi, flok *performance bonus*, lill-attur tħallsu *allowance* taħt forma oħra li, iżda, fl-aħħar mill-aħħar, tħalli l-istess effett. Kien l-attur illi ma aċċettax din il-proposta.

Huwa minnu illi, fil-ħlas tal-*bonus*, hemm element ta' diskrezzjoni mħolli f'idejn is-soċjetà konvenuta. Madankollu, ladarba l-ħlas tal-*bonus* kien stipulat fil-ftehim bejn il-partijiet, hemm ukoll rabta kuntrattwali, u l-ħlas għalhekk ma jistax jitħalla fid-diskrezzjoni mhix imxekkla tal-konvenuta. Li ma kienx hekk, l-obbligazzjoni kuntrattwali tkun biss waħda potestativa u ma tiswiex, kif iġid l-art. 1056(1) tal-Kodiċi Ċivili¹, u intepretazzjoni li

¹ **1056.** (1) L-obbligazzjoni ma tiswiex meta tkun ikkuntrattata taht kondizzjoni li tagħmilha tiddependi biss mir-rieda ta' dak illi jobbliga ruhu.

tifhem il-patt b'mod li jhalli l-ħlas għal kollox għar-rieda tal-konvenuta tkun interpretazzjoni li tmur kontra dak li jrid l-art. 1004 tal-Kodiċi Ċivili² għax tkun t'fisser illi l-partijiet ftiehem fuq patt li ma jiswiex.

Il-qorti għalhekk tifhem illi kien hemm obligazzjoni fuq is-soċjetà konvenuta illi tħallas il-*bonus*, jekk seħħew il-kondizzjonijiet li tañthom kellu jsir il-ħlas, u d-diffikoltà li sab il-bord tad-diretturi biex jimplementa l-ftehim ma jeħlisx lis-soċjetà mill-obbligazzjoni.

Il-konvenuta osservat ukoll illi, ukoll jekk il-qorti ssib illi għandu jithallas il-*bonus*, xorta ma tistax tasal għal likwidazzjoni għax ma għandhiex quddiemha t-tagħrif kollu meħtieġ biex tasal għal dik il-likwidazzjoni.

Dan ukoll jista' jkun minnu, iżda ma għandux iwassal biex lill-attur ikun miċħud kull rimedju.

Ix-xhud Joseph Tabone, li kien *chairman* fiż-żmien meta l-*bonus* kien jithallas, fisser il-metodu li kien jinqeda bih hu biex jagħmel stima tal-prestazzjoni ta' l-attur. Meta nbidlu *ċ-chairman* u d-diretturi tas-soċjetà, dawk li nħatru flokhom kienu tal-fehma illi ma setgħux jinqadew b'dak il-metodu iżda ma sabux metodu ieħor; riedu minflok illi s-sistema tal-*performance bonus* jinbidel b'sistema ieħor. Il-*performance bonus*, iżda, kien meħtieġ b'rabta kuntrattwali li ma setgħetx tinħall jekk mhux bi ftehim tal-partijiet kollha, u l-attur ma tax il-kunsens tiegħu għal bdil fil-ftehim. Is-soċjetà konvenuta għalhekk kienet qiegħda tonqos mill-obbligazzjoni kuntrattwali tagħha meta ma għamlitx dak li kellha tagħmel sabiex jitwettaq il-ftehim.

Dan in-nuqqas tal-konvenuta ma għandux ikun ta' ħsara għall-attur u għalhekk, fil-fehma tal-qorti, għandu jitfa' fuq il-konvenuta l-oneru li turi illi ma seħħewx il-kondizzjonijiet għall-ħlas tal-*bonus*, flok ikun oneru ta' l-attur li juri illi l-kondizzjonijiet seħħew.

Il-konvenuta ma għamlitx dik il-prova u għalhekk il-qorti tgħid illi l-*bonus* għandu jithallas sħiħ lill-attur bir-rata miftiehma ta' elfejn lira (Lm2,000) fis-sena. L-attur beda l-impjieg tiegħu fil-11 ta' Diċembru 1995 u għalhekk il-*bonus* ta' elf u ħames mitt lira (Lm1,500) li rċieva f'dik is-sena għandu jitqies li kien akkont tal-*bonus* għas-sena

² **1004.** Meta klawsola tista' t'fisser haga u ohra, għandha tiftehem li t'fisser dik il-haga li biha jista' jkun hemm xi effett milli dik il-haga li biha ma jista' jkun hemm ebda effett.

1996. Għalhekk l-attur għandu jieħu l-bilanċ ta' ħames mitt lira (Lm500) għas-sena 1996, u elfejn lira (Lm2,000) fis-sena għas-snin mill-1997 sal-1999, b'kolloxx tmintax-il elf u ħames mitt lira (Lm18,500).

Ngħaddu issa biex inqisu l-kwistjoni taż-żjieda fis-salarju. Huwa minnu dak li tgħid is-soċjetà konvenuta illi fil-patt dwar is-salarju wkoll hemm element ta' diskrezzjoni għax biex issejtni revizjoni l-partijiet iridu jiftiehem dwar is-salarju rivedut. Il-patt għalhekk fih element nieqes għax ma jgħidx kif għandha ssejtni ir-revizjoni u jhalli kolloxx għal ftehim fil-gejjieni.

Madankollu, il-partijiet setgħu ma qalu xejn dwar revizjoni fis-salarju, u xorta setgħu, wara sentejn, qablu fuq kondizzjonijiet godda. Fi kliem ieħor, il-patt dwar revizjoni fis-salarju jew ma jfisser xejn għax ma jzid xejn — u din tkun interpretazzjoni kontra dak li jrid l-art. 1004 tal-Kodiċi Ċivili — jew ifisser xi ħaġa billi joħloq obligazzjoni kuntrattwali. Interpretazzjoni tajba bilfors tkun dik illi nħolqot obligazzjoni kuntrattwali li ssir revizjoni fis-salarju u, jekk dik ir-revizjoni ma ssejtni — jew għax waħda mill-partijiet ma tersaqx għal negozjati jew għax il-partijiet ma jaslux għal ftehim — ikun imiss lill-qorti li tagħti rimedju.

Ir-revizjoni kellha ssir fl-1998, l-2000, l-2002 u l-2004.

Ir-revizjoni ta' l-1998 saret b'seħħ mill-1 ta' Jannar 1999 u l-1 ta' Jannar 2000, u din kienet aċċettata mill-attur għalkemm ingħatat tard.

Wara, saru revizjonijiet *de facto* fl-1 ta' Jannar 2001, fl-1 ta' Jannar 2003 u fl-1 ta' Jannar 2004. Fil-fehma tal-qorti, dawn għandhom jagħmlu tajjeb għar-revizjonijiet li kellhom isiru fl-2000, l-2002 u l-2004. Iż-żjiediet għall-2000 u l-2002 iżda ngħataw sena tard kull darba, u għalhekk l-attur għandu jieħu ż-żjieda tas-snin li tilef: elfejn lira (Lm2,000) għas-sena 2000 u elf lira (Lm1,000) għas-sena 2003.

Fil-fehma tal-qorti, għalhekk, għalkemm ir-revizjonijiet li jrid il-ftehim bejn il-partijiet kollha seħħew, it-talba ta' l-attur dwar revizjonijiet fis-salarju għandha tintlaqa' dwar żjiediet li ngħataw tard, b'dan illi ż-żjiediet huma likwidati fis-somma ta' tliet elef lira (Lm3,000) b'kolloxx.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi tilqa' t-talba għal revizjoni fis-salarju ta' l-attur u għall-ħlas ta' *bonus*; tillikwida ż-żjieda fis-salarju fis-somma ta' tliet elef

Kopja Informali ta' Sentenza

lira (Lm3,000) u tillikwida l-*bonus* fis-somma ta' tmintax-il elf u ħames mitt lira (Lm18,500); u tikkundanna lill-konvenuta tħallas lill-attur wieħed u għoxrin elf u ħames mitt lira (Lm21,500), flimkien ma' l-ispejjeż tal-kawża u l-imgħaxijiet legali minn dakinhar meta saret talba għall-ħlas b'att ġudizzjarju.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----